

ALLAN PERCY

Oscar Wilde pentru blazați

Traducere din limba spaniolă:
ANCA IRINA IONESCU

EDITURA HERALD
București

CUPRINS

99 de pilule de înțelepciune pentru fericirea de aici și acum	9
Oscar Wilde: omul care iubea plăcerile	135
Bibliografia lucrărilor lui Oscar Wilde, recomandate de autor	153
Referințe bibliografice	154

*Dedicată celor care știu
nu numai să se bucure de plăceri,
ci să le și împartă cu alții.*

**99 de pilule de înțelepciune
pentru fericirea de aici și acum**

**Lucrul cel mai rar întâlnit în această lume
este să trăiești. Majoritatea oamenilor
se mulțumesc doar să existe, asta este tot.**

A TRĂI înseamnă, teoretic, ceea ce facem cu toții atunci când nu suntem morți; fără îndoială, semnificația acestui verb diferă enorm de la o persoană la alta și, conform filozofiei de viață a lui Oscar Wilde, cel care știa să profite din plin de ziua de azi, se reduce adesea la un simplu A EXISTA.

Există persoane care nu fac altceva decât să meargă la muncă, să-și plătească facturile, să vadă cum trec zilele una după alta, să plutească pe apele existenței, dar care nu se cufundă în adâncimile vieții.

În legătură cu aceasta, tânăra Alicia Rustaveli întreabă într-un *Haiku pentru Alicia*:

Ai simțit vreodată tentația de a TRĂI? Și nu spun să trăiești ca cel care spune: „Așa e viața!”; mă refer la A TRĂI cu litere mari, dincolo de rutina expresiei „Ce putem face?!” Nu vreau să trec prin lume în vârful picioarelor – dimineață, seară, noapte, dimineață; de luni până vineri, iar sâmbătă să petrec; să mănânc, să beau, să muncesc și să dorm – [...] Căci dacă vrei să mă însoțești, am să-ți repet întrebarea: Ai simțit vreodată tentația să TRĂIEȘTI?

Acest curs neobișnuit de îndrumare individuală (coaching) începe cu o singură întrebare, stimate cititor. Pentru a începe o conversație, înainte oamenii întrebau: „Studiezi sau lucrezi?”

Oscar Wilde ne pune o întrebare mult mai importantă: „EXIȘTI sau TRĂIEȘTI?”

2

Fii tu însuși, celelalte roluri au fost deja distribuite.

Există prea mulți oameni în lume care se străduiesc să trăiască o viață ce nu le aparține, deoarece sunt siliți să calce pe urmele părinților sau pentru că doresc să răspundă așteptărilor pe care le are societatea de la ei.

Oscar Wilde a fost un maestru al individualismului în sensul bun al cuvântului. Nu se pune problema să trăim cu spatele spre lume, ci să stabilim cu ea o relație proprie, căci fiecare dintre noi este o persoană unică, irepetabilă și autentică.

Când ne asumăm propriul rol, ne vine mult mai ușor să ne mișcăm prin scenariile pe care ni le oferă lumea, respectând acel vechi proverb care spune: „Dacă mergi la Roma, comportă-te ca romanii, fără a înceta să fii tu însuși.”

Trebuie să descoperim cine suntem și care ne sunt prioritățile – aceasta este una dintre misiunile – poate chiar cea mai importantă – care ne sunt trasate încă din momentul nașterii. De aceea, trebuie să luptăm pentru propria identitate.

Așa cum spunea Quevedo acum patru sute de ani: „Trăiește pentru tine, dacă poți, dar mori numai pentru tine.”

Banii nu aduc fericirea, dar ne oferă o senzație atât de apropiată de aceasta, încât este nevoie de un specialist foarte priceput pentru a le diferenția.

Álex Rovira, autorul lucrării *Busola interioară* și coautor al scrierii *Norocul*, explica în interviurile sale că banii nu corup o persoană, dar îi amplifică virtuțile sau defectele. O persoană cu fond sufletesc nobil, va profita de prosperitatea sa pentru a face bine celor din jur, în timp ce o persoană fără scrupule își va canaliza banii spre activități pur speculative, ba chiar de-a dreptul distructive.

Cu alte cuvinte: banii nu sunt nici buni, nici răi, în sine; reprezintă numai un vehicul pe care putem să-l utilizăm bine sau rău.

Dar ori de câte ori primim bani, suntem obligați să ne examinăm prioritățile. Când cineva primește pe neașteptate o sumă mare de bani, poate să-i depună într-un cont de economii, dacă persoana respectivă apreciază în mod deosebit siguranța; sau poate să-i folosească pentru a face o călătorie împreună cu partenerul/partenera, dacă preferă momentele plăcute; sau îi poate folosi pentru o operație de chirurgie estetică, dacă pune în prim plan imaginea sa personală. O persoană cu spirit comercial va investi banii pentru a-i înmulți. Cineva cu înclinații spre caritate ar putea să-i doneze unei fundații care se ocupă de persoanele defavorizate.

Pe scurt: banii și felul în care îi folosim ne spun cine suntem.

4

Cu toții suntem în șanț, dar unii dintre noi privesc către stele.

Acest citat din *Evantaiul doamnei Windermere*, o piesă de teatru a lui Oscar Wilde care a avut premiera la Londra în 1892, subliniază importanța perspectivei personale, independent de împrejurările în care ne aflăm.

Există persoane care, aparent, au parte în viață de tot ce este mai bun – sănătate, frumusețe, bani, libertate – dar sunt profund nefericite pentru că își concentrează atenția asupra lucrurilor care le lipsesc, sau, pur și simplu, nu știu ce doresc de la viață.

Altele, în schimb, trăiesc în condiții grele, dar sunt capabile să privească spre acel colț al grădinii lor întunecoase care este scaldat de o rază stingheră de soare.

O luptătoare pentru imposibil, care nu mai are nevoie de nici o prezentare, Helen Keller, explica în felul următor secretul care o ajută să nu înceteze niciodată să privească spre stele:

„Îmi deschid ușile sufletului pentru tot ceea ce este bun, le închid cu strășnicie în fața a tot ceea ce este rău. Această putere frumoasă și încăpățânată îmi permite să înfrunt orice obstacol. Nu mă simt niciodată descurajată de lipsa unor lucruri bune. Îndoiala și lipsa de încredere produc panică numai în cazul celor cu o imaginație timidă. Poți învinge orice cu o inimă fermă și o minte deschisă.”

Adevărul pur și simplu este rareori pur și niciodată simplu.

Cauza celor mai multe fricțiuni dintre oameni constă în convingerea că adevărul nostru este infailibil și mai presus de adevărul oricărei alte persoane. Această atitudine ne face să avem un comportament rigid și lipsit de empatie față de ceilalți.

Să pășești cu certitudini prin viață este modalitatea cea mai bună de a ajunge să fii supărat pe toată lumea.

Pentru a combate tentația gândirii unice, Edward de Bono ne recomandă următoarele exerciții de dezvoltare a gândirii colaterale:

- Să înlocuim gândirea rațională prin provocare. În loc să stabilim cum sunt lucrurile, să ne gândim cum ar putea să fie, dacă...
- Să fim spontani și „să deschidem ușile” pentru a lăsa să intre idei de toate felurile, așa cum se întâmplă în cazul unui *brainstorming*.
- Să renunțăm la evaluările sau judecățile anterioare, adică: să generăm idei fără *prejudecăți*.
- Să acceptăm toate căile posibile și să evităm etichetele în timpul gândirii.

Cel care este preocupat de trecutul său nu merită să aibă viitor.

O povestire tradițională zen ne spune că un om care mergea printr-o pădure s-a întâlnit într-o zi cu un tigru fioros. A luat-o la fugă cât îl țineau puterile, dar curând a ajuns la o stâncă. Disperat și dorind să se salveze, a coborât pe o crenguță subțire de viță-de-vie și a rămas atârnat deasupra unei prăpăstii cumplite. În timp ce stătea agățat acolo, au apărut doi șobolani și au început să roadă crenguța. Omul a zărit atunci un ciorchine de struguri. L-a cules și l-a băgat în gură. Au fost cei mai delicioși struguri pe care îi mâncase în viața lui!

Această fabulă ne arată cât este de greu să ne ancorăm în prezent. Persoanele care și-au petrecut toată viața pronosticând dorințe și temeri, retrăind fantasmale trecutului, descoperă pe patul lor de moarte că singurul lucru pe care îl au în acel moment le scapă din mâini și nu au știut să se bucure de el.

Hedoniștii de felul lui Oscar Wilde știu că trecutul poate fi o sursă de înțelepciune pentru deciziile vitale din existență, dacă nu se transformă într-o umbră mare și apăsătoare, care ne împiedică să vedem minunile clipei prezente.

Nu vreau să merg în cer, căci nu cunosc pe nimeni acolo.

Credința într-o altă viață unde vom fi răsplătiți pentru suferințele de pe pământ este legitimă, dar nu trebuie să ne servească drept scuză pentru a ne irosi singura viață pe care o aveam acum în mână: aceasta!

Încă în secolul al V-lea, gânditorul roman Boethius era preocupat de existența actuală a muritorilor, spunând că: „Un om a cărui unică dorință este să ajungă în cer, nu va intra niciodată în el”.

Iată și alte idei ale acestui autor clasic, care prin lucrarea sa *Consolările filozofiei*, a exercitat o importantă influență pe parcursul întregii perioade medievale:

- Cultivarea virtuții duce la înțelepciune, înțelepciunea duce la bunătate, iar aceasta – la fericire.
- Dragostea nu ascultă de legi, pentru că este ea însăși o lege.
- Nimeni nu este sărac și nefericit numai pentru că așa ni se pare nouă.
- Dumnezeu este o ființă personală, care ne provoacă multe îndoieli: Dacă există Dumnezeu, de unde vine tot răul? Iar dacă nu există, de unde vine binele?

Cei pe care îi iubesc zeii, rămân tineri.

Un filozof al timpurilor moderne care, fără îndoială, îl cunoștea pe Oscar Wilde, danezul Soren Kirkegaard, a reflectat printre multe altele și asupra atitudinilor care mențin tinerețea spiritului și a celor care o distrug.

Ceea ce pentru Wilde înseamnă „să fii iubit de zei” se dobândește acordând atenție clipei prezente, lăsând la o parte pronosticurile care ne îngrădesc și ne chinuiesc.

Kirkegaard afirmă cu o logică zdrobitoare:

- Cel care așteaptă mereu ceva mai bun, îmbătrânește din cauza decepțiilor pe care i le oferă viața.
- Cel care se așteaptă numai la rău, va îmbătrâni repede din cauza suferinței.
- Așadar, soluția este să încetăm să ne mai preocupăm de ceea ce va fi – să nu ne mai proiectăm în viitor – și să ne ocupăm de ceea ce se petrece în fiecare moment. Aici. Acum.

Pentru că nu a fost genial, nu a avut prieteni.

Scriitoarea Care Santos a spus o dată că este demnă de compătimire acea persoană care, după ce a împlinit treizeci de ani, nu și-a făcut câțiva prieteni buni, pentru că aceasta înseamnă că nu a realizat nimic în viață.

Dintr-o perspectivă foarte diferită, dar în concordanță cu cele spuse mai înainte, budismul ne învață că dușmanul nostru este cel mai bun profesor al nostru. Iar Dalai Lama argumentează în felul următor:

Niciodată nu trebuie să ne scuzăm și să spunem că dușmanii ne împiedică să fim calmi și acesta este motivul iritării noastre. Dacă nu avem răbdare înseamnă că nu suntem sinceri. Nu putem spune că cerșetorul este un obstacol în calea generozității, căci el este însăși rațiunea lui de a fi. Pe de altă parte, persoanele care ne irită și ne pun la încercare răbdarea sunt relativ puține la număr. Avem nevoie de persoane care să ne jignească pentru a ne exersa răbdarea. Să întâlnești un dușman adevărat este o situație atât de rară, încât ar trebui să ne bucurăm atunci când îl vedem și să apreciem beneficiile pe care ni le dăruiește. Merită să fie primul căruia să-i oferim meritele pe care tocmai el ne-a permis să le obținem și este demn de respect pentru simplul fapt că ne-a îngăduit să ne exersăm răbdarea.

În același sens vorbea și poetul libanez Khalil Gibran, care susținea că a învățat „să tacă datorită șarlatanului; să fie tolerant, datorită intolerantului; să fie politicos, datorită grosolanului”.

Așadar, fie bineveniți, profesori ai noștri!